

ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА КИТАЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Оксана Шпарик, к.пед.н.

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Метою дослідження є виявлення напрямів освітньої стратегії КНР в умовах глобалізації для розробки наукових підходів при модернізації сучасної української освіти.

З'ясовано, що система освіти в Китаї за останні роки перебуває у стані активних трансформацій. Перш за все, це пов'язано зі змінами в економіці, політиці і культурі – Китай активно інтегрується у світовий соціально-економічний простір. Китай активно реформує свою систему освіти, адже, як показує досвід багатьох країн, лише випереджальний розвиток освіти може формувати інвестиційну привабливість країни і забезпечувати технологічний прорив.

Акцентовано, що багато дослідників визнають той факт, що поточні реформи в Китаї є найбільш вдалим варіантом перетворень в системі освіти. Вони носять послідовний характер, відображають позиції поєднання розвитку та стабільності, поєднання сучасних тенденцій, підходів, теорій з власною національною традицією (базовими концептами, ідеями і установками конфуціанства).

Основні напрями китайської державної освітньої політики на сучасному етапі, відображені у «Довгостроковій програмі КНР з реформування і розвитку освіти на період 2010–2020 рр.» (国家中长期教育改革和发展规划纲要 (2010–2020年)), а саме: розбудова ефективної системи державної освіти в малих містах сільської місцевості (зокрема повне поширення принципу обов'язкової освіти на жителів сільської місцевості); реалізація принципу рівного прозорого доступу до освіти (зокрема дітям працівників-мігрантів); забезпечення високої якості освіти; скорочення регіональних відмінностей в освітній сфері; вирішення проблеми забезпечення відповідних умов і реалізації юридичного права на освіту осіб з обмеженими можливостями.

Відзначено, що в китайській державній системі середньої освіти на найближчу перспективу позначені серед важливих завдань такі, як вдо-

сконалення програм моніторингу китайської системи освіти від діючої ієрархічної моделі до моделі розвивальної оцінки. Міністерством освіти Китаю створено профільний Центр моніторингу якості базової освіти (教育部基础教育质量监测中心). У даному напрямку: оптимізовано систему моніторингу та аналізу якості навчання, потоків учнів, розподілу ресурсів і зайнятості випускників; створено національну та регіональну освітні бази даних (китайська національна база електронних освітніх ресурсів містить дані про навчальні заклади всіх типів і рівнів). Таким чином, сучасний етап реформування середньої освіти в Китаї характеризується переходом національної освіти на рівень передових міжнародних стандартів. У зв'язку з цим змінюються структура і зміст освіти, підвищуються якісні характеристики викладацького складу, збільшуються бюджетні витрати на проведення науково-дослідних робіт. Реформується філософія освіти: відбувається оновлення змісту навчання, перегляд навчальних програм відповідно до останніх досягнень сучасної науки, техніки, культури і реальних потреб модернізації економіки. Здійснюються заходи щодо поліпшення викладання етики, фізичної та гігієнічного освіти в навчальних закладах усіх типів і рівнів.

Виявлено, що в основі реформування загальної освіти Китаю лежать децентралізація та демократизація управління, розширення автономії навчальних закладів з одночасним посиленням їх підзвітності перед суспільством, рух в бік формування нових моделей організації, управління і фінансування освіти з урахуванням викликів часу [1].

Останнім десятиліттям китайський уряд спрямовує курс на зміну принципових орієнтирів системи освіти. Відбувається перехід від пріоритетної ідеї забезпечення знаннями до орієнтації на розвиток особистості, на отримання випускниками життєво важливих компетенцій. Іншими словами, екзаменаційно-орієнтована освіта змінюється на особистісно-орієнтовану. Однак для покращення якості освіти все ще існують зовнішні перешкоди, головні з яких – це нестача коштів, брак ресурсів навчальних планів. Ще однією проблемою модернізації сучасної китайської системи освіти є питання про виховання творчих особистостей: винахідників, новаторів і підприємців, брак яких відзначають як китайські, так і західноєвропейські дослідники. Відносно слабкою ланкою системи освіти Китаю визначено нестачу висококваліфікованих викладачів. Незважаючи на існуючі проблеми, міжнародні дослідження останніх років в області освіти свідчать про те, що Китай

на даний час входить до числа провідних країн за якістю навчання в середній школі.

Щороку в Китаї публікується доповідь про розвиток загальної освіти, в якій аналізуються успіхи і наводяться основні кількісні показники, що характеризують стан освіти на даному етапі. Ця доповідь дозволяє визначити проблеми, які належить вирішити у наступному році. Кінцевою метою реформування та розвитку освіти є підвищення ідейних, морально-етичних і науково-культурних характеристик всієї нації, і в першу чергу покращення якості життя, шляхом підготовки великого числа кваліфікованих кадрів.

Висновок. Характер освітньої політики в сучасному Китаї визначається світовими тенденціями розвитку освіти (сталий розвиток доступної і якісної освіти, підвищення якості освіти, орієнтації на розвиток особистості), але має певну національну специфіку і враховує регіональні особливості (повне поширення принципу обов'язкової освіти на мешканців сільської місцевості; скорочення різниці рівня освіти між населенням східних і західних регіонів країни, міського і сільського населення, реалізація принципу рівного прозорого доступу до освіти дітям працівників-мігрантів). Характеристика сучасної освітньої системи Китаю – це, з одного боку, видатні досягнення і успіхи, а з іншого – кризові явища в освітній сфері.

Ключові слова: освітня політика, середня освіта, Китай.

Література

1. Цзян Цзюнь. Тенденции развития общего образования в Китае и России в условиях современных реформ: диссертация ... кандидата педагогических наук: 13.00.01 / Цзян Цзюнь; [Место защиты: Моск. пед. гос. ун-т]. — Москва, 2007. — 168 с.
2. 上海市教育科学研究院 (2010). 中国教育发展状况分析 [Аналіз розвитку освіти в Китаї] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cnsaes.org/homepage/Upfile/2010612/2010061205764815.pdf>.